

FREINET — MÓDSZER NAGYKOVÁCSIBAN

Kóra Zsuzsa tanítónő óráin

Nagykovácsi a főváros közelében lévő kis falu. Iskolája afféle sivár, panelkombinát, mint a többi, hasonló. Hallottam, hogy az újra való törekvés befészkelte magát. Porkolábné Kóra Zsuzsa immár néhány éve sikeresen alkalmazza iskolájukban Freinet pedagógiai módszerét. Íme a tapasztalatom.

Első osztályos gyerekek lerakják kabátjukat, s kis táskájukkal besétálnak a terembe, amelynek ajtaján az általuk készített rajzokból tapéta vidámit. Én is bemegyek. Érdeklődnek, honnan érkeztem. Látszik, hozzászórtak a látogatókhoz. Mire becsengetnek, tülesünk az ismerkedésen, s a gyerekek a „beszélgető” sarokba leülnek a laticel párnákra, kis székekre, szőnyegre, hokedlire, kinek hol tetszik.

A tanító néni hasonló természetességgel fogad. Leült ő is a gyerekek közé. Köszönt mindenkít, megkérdezi, ki látogatta meg beteg társukat. (Se jelentés, se hogy állsz. Semmi, ami a porosz iskolára emlékeztet.) Akinél a „nyuszi” van, elmondja, mi volt számára az elmúlt délután legfontosabb eseménye. A gyerekek jól fogalmazott, kerek mondatokban számoltak be: pl. segített anyukájának veteményezni a kertben; felvételizett a rádió gyermekkórúrában, de nem szeretné, ha felvették, mert akkor korán reggel kell felkelnie. Van, ki a babájáról, kutyájáról beszél, s a nevelőotthoniak arról, hányat kell aludniuk, míg jönnek hozzájuk látogatóba. Csupa olyan személyes téma kerül szóba, amit a többiek is meghallgathatnak. Aztán megbeszéljük, hogy matematika, olvasás és írás órájuk lesz. A sorrendet ők döntik el. Alig 15 percet szánnak a beszélgetésre. Kérdezhetnek is egymástól. Azután elhagyják a beszélgető sarkot, s az asztalaikhoz indulnak. Mindenkinek saját kis asztala van, de ezeket össze is tolhatják, két-három-négy fős csoportot is alkothatnak. Van, aki jobban szeret egyedül tanulni. Előveszik a fiókból, polcra a matematikát, s a táblára felírt feladatot minden különösebb magyarázat nélkül kezdik megoldani. Zsuzsa néni köztük járva figyelni munkájukat, mellé-mellé ül egy-egy gyerekhez, segíti az elindulást, magyaráz neki. Egyszerű szavakkal, közérthetően ad iránymutatást, nem emeli fel a hangját. Aki elkészül a feladat megoldásával, hozzámegy, együtt javítanak, ha van hiba. Az egyik gyerek fülem hallatára mondja, hogy ő most nem szeretne több példát megoldani, mert tegnap kapott egy könyvet, s inkább azt olvasná, mert el szeretné mondani az osztálytársainak.

Jól van, szól a tanítónő. A kisfiú elvonul a sarokba, lehasal a szőnyegre, olvas csöngetésig. Akkor elmeséli a történetet a többieknek, már akit érdekel, s mutogatja a képeket is.

Megtudtam, hogy három hónap alatt mind a 25 gyerek megtanult olvasni. December végére írni is. De nem párhuzamosan. Előbb olvastak és számokat írtak, aztán tanulták az írást. Az olvasás óráin ismét elvonul Zsuzsa néni a sarokba, s egyénileg olvas neki minden egyes gyerek, a többi addig egyedül olvassa a kijelölt

aznapi részt. A teremben igen sok a könyv, szótár, album, s külön egy uzsonnázó asztalka. Mindenki abban a szünetben eszik, amelyikben akar. Szünetben nem kötelező kimenni, de az ajtó állandóan nyitva van. Írás óráin is egyénileg és önállóan tanulnak, ki-ki a saját ritmusában.

Ezek után elővette Kóra Zsuzsa a gyerekek által készített MORZSÁK című újság 2. számának levonátát. 1991. IV. 8. Nem család, nem ámitás, hiszen minden gyerek ráírta saját munkájára a nevét, boldogan ismerte fel a maga rajzát, írását. A fénymásolt példányokat összefűzték, s ki-ki hazaviheti. A szülők megnézhetik az egész osztály munkáját, viszonyíthatnak. Hangulatos munka. „Rügyeznek a fák. Nyílnak a virágok. Jönnek az állatok”. Ilyen sorok. S egy másik: „A vízben meghajolnak a fűszálak. Néztém a patakot. Folyt és csobogott a víz” — írja Surányi Sanyi, és le is rajzolta.

— Kisebb létszámú osztály kellene, mondja a tanítónő, mert a tehetséggondozásra, s a lemaradókkal való külön foglalkozásra nincs idő.

A Freinet módszernek nem örül mindenki az iskolában, mert mindig van valamennyi természetes munkazaj, járkálás, hangos nevetés. Az 5. osztályban „rajz, művészet” óráin is tanít Kóra Zsuzsa. 4. 5. 6. órában. Téma: A mozaik ábrázolás, római kori mozaikok hazánk területén. Előkészítve sok-sok könyv, bejelölgetve a lexikonokban, kézikönyvekben, hogy a tanulók olvashassanak. Célja, hogy az ötödikes lányok-fiúk próbáljanak mozaikot alkotni papír és ragasztó segítségével. Maguk döntik el, hogy mit ábrázolnak a mozaikkal, milyen színeket használnak; egyénileg vagy kis csoportban, sőt a méret is lehet más, mint amit ajánl Zsuzsa néni. Olló, tépés, fényes papír, képeslap, sőt textilanyag, bármilyen eszköz. És ott is egyéni irányítás folyik, saját ritmusukban dolgoznak. Folyton nézik a könyveket, kérdeznek, de nem másolnak. A szüneteket is kihasználják, s harmadik órára elkészülnek a művek. Leterítik a padlóra, nézegetik, ki-ki magyarázza a maga alkotását, a többiek elemzik, bírálják. Végül leporellót állítanak össze az elsősök számára, s mesét is találnak ki hozzá.

— Hogy fogod ezt osztályozni? — kérdeztem.

— Mire a gyerekek kitakarítják a termet, megkapják az értékelést. Szöveges elemzést. Az elméleti ismereteket félévenként értékelem. Beszámolnak, vizsgáznak. Nem is tudom pontosan, melyik a helyesebb kifejezés.

Hat óráin át figyeltem e törekeny tanítónő munkáját. Intenzitás, halkszavuság, szerénység — talán ez a legjellemzőbb — Kóra Zsuzsa tanítónőre. És eredményesség.

Köszöni a látogatást, és siet, mert bár péntek van még, napközizik, sok a hiányzó a tantestületben, s most ő a soros.

Szegi Vilma

A SZERETET MESTERSÉGÉT GYAKOROLJUK — Drámajáték-kör Nagyatádon —

Olyan nevelői kört szeretnénk kialakítani és hosszú távon fenntartani, amelynek működése vonzó a nevelésben résztvevők számára. Valljuk, hogy a felnövő embernek tanulni és tapasztalni kell a demokráciát, a családban vagy az iskolában; ehhez humánusan gondolkodó nevelőkre van mindenekelőtt szükség. Generációk nőnek fel demokratizálódó országunkban anélkül, hogy módjukban volna gyakorolni a demokráciát.

Városunkban szakmunkástanulókból álló drámajáték csoport működik. Kettő is. Beilleszkedési zavarok leküzdésére specializálják magukat. Az óvonók is csoportjaikban azt tapasztalták, hogy segít a drámapedagógia a kicsik kommunikációs készségének fejlesztésében. (Alkotmány úti óvoda, Aradi utcai óvoda.) A módszer eredményességét tapasztalva vállalta fel a művelődési házban Kovács Géza és még néhány pedagógus, hogy segíti munkánkat.

Alapelvünk az **elfogadás**. Nehezen vagyunk képesek elfogadni a másikat, a másságot tolerálni. Éppen ezért működő csoportjainkban megpróbáljuk gyakorolni a „szeretet mesterségét”. Szeretnénk, ha a kallódó fiatalok számára is szerveződhetne valamiféle szolgálat, társadalmi beilleszkedésük segítésére.

Havonta 2-3 órás összejöveteleket tartunk, 17 ember találkozik rendszeresen. Napközis nevelők, tanítók, tanárok, óvonók és népművelők gyűlnek össze Nagyatárról, Berzencéről, Curgóról, Taranyról. Májusban az ismeret játékaikat játsszuk, júniusban improvizációs helyzetgyakorlatokat.

A munka tárgyi feltételeit biztosítja a művelődési ház, a személyi kiadások a tagokat terhelik. Most pályázatot küldtünk a Művelődési Minisztériumnak. Csatlakozásunkat jelentettük be a Csokonai programhoz. Anyagi támogatást is várunk.

És reménykedünk:

Pauska Lajosné
Nagyatád, 7500. Aradi u. 6/c.

PROGRAMJAINK A MŰVELŐDÉSI KÖZPONTÉHOZ KAPCSOLÓDNAK

1990 őszén a Fóti Gyermekvárosban megalakult a Pest Megyei Drámapedagógusok Közössége. Célja, hogy a drámapedagógiát mint módszert, valamint a gyermekszínjátszást a megye területén életben tartsa. Programjainkat a Pest megyei Művelődési Központtal közösen szervezzük. Jelenleg egy "C" kategóriás rendezői tanfolyamra épül a munkánk. Ez úgy értendő, hogy a tanfolyam előadásai, foglalkozásai mellett bemutató órákat, gyermekszínjátszó találkozókat szervezünk. A közösségnek Fót a központja. Az érdeklődők pontos információt a következő címen kaphatnak.

Kiss Tibor, Fót, Gyermekváros, 2153

HOL — MI Módszervásár Veszprémben

A Veszprém Megyei Gyermekszínjátszó és Drámapedagógiai Egyesület (VEGYEDE) az előzetes terveknek megfelelően 1991. március 2-án rendezte meg első módszervásárát a Veszprém Megyei Gyermek Házában.

A módszervásárra érkezők mindegyike kapott egy játégyűjteményt, ajánló bibliográfiát, lehetőségük nyílt drámapedagógiai kiadványok rendelésére és ismerkedhettek a Gyermek Házából kikölcsönözhető, e témához kapcsolódó könyvekkel is.

— Ismerkedő, lazító és élénkítő játékokat tanított a jelenlévőknek Vigváriné Nagy Ildikó veszprémi óvonó. A résztvevők pillanatok alatt feloldódtak, együtt nevettek, izgultak a játékok sikeréért.

— Löwey Lilla veszprémi általános iskolai tanár felsőtagozatos gyerekekkel érkezett. Ők olyan játékokat játszottak, amelyek elősegítik a közösségek összekovácsolódását, egymás és önmaguk megismerését, a nehezen alkalmazkodó, gátlásos gyerekek feloldódását.

— Németh Rita sümegei színjátszócsoporthoz vezető a tavaly nyári drámapedagógiai táborból hozott rendkívül jó, fantázia megmozgató ötleteket.

— „Hogyan tanítom a drámát 8. osztályban?” címmel Kertayné Kőrösi Zsuzsa szentgáli pedagógustól kaphattunk kidolgozott óraterveket és ötleteket arra, hogy a témakör feldolgozása során miként tudja a kreatív drámajátékokat beépíteni a magyarórákba.

— Én próbáltam játékokra invitálni a jelenlévőket képzőművészeti alkotások segítségével. Igyekeztem úgy változtatni a készségfejlesztő-játékokat, hogy azokat hasznosítani tudják a nyelvtanításban, szabadidőben és tanítási (magyar, rajz, környezetismeret) órákon is.

— Befejezésképpen a marcaltői színjátszócsoporthoz bemutatónak következett Németh Ervin vezetésével. A rendkívül jó hangulatú foglalkozáson ők arra adtak ötleteket, milyen ráhangoló jellegű improvizatív játékok játszhatók a színjátszó próbákon egy-egy adott feladathoz kapcsolódva.

Szücsné Pintér Rozália
tanítónő
a VEGYEDE elnöke

A MAGYAR DRÁMAPEDAGÓGIAI TÁRSASÁG ajánlata

Kérjük, tanulmányozza át a javaslatainkat,

- mert olyan pedagógiai módszer elsajátítását kínáljuk, amelyet a nyugati világ iskoláiban már 70 év óta alkalmaznak eredményesen, s amelynek 20 éves hazai múltja is van, hozzáférhető szakirodalma, s felkészült oktatógárdája,
- mert személyiségközpontú pedagógiai módszer, olyan, amely alternatív metódusként várhatóan szerepel a tantervek között is,
- mert nem kötődik iskolarendszerekhez, azaz minden iskolatípusban használható,
- mert jelen lehet az óvodától a középiskoláig, a gyógypedagógiától a minőségi iskoláig,
- mert osztályfőnöki órán, irodalom, nyelv és történelem órán éppúgy helye van, mint a szabadidős közösségi alkalmakon,
- mert olyan rendezői próbamódszer, amely a játzó személyiségére figyelően működik a gyermekszínjátszásban.

1.

Javasoljuk, hogy tervezzék olyan drámapedagógiai tanfolyam indítását, önállóan vagy partnerek segítségével, amely:

- a/ havi egy alkalommal egy tanéven át tart,
- b/ egy féléven át két hetente zajlik,
- c/ nyári bentlakásos kurzust is hozzákapsol az évközihez,
- d/ csak nyári tanfolyamot ajánl,

e/ nyári tanfolyamot ajánl napközis táborban, gyermekotthonban, ahol gyermekközösségben gyakorolják a pedagógusok a tanultakat.

A programokhoz tanmenetet, szakirodalmat és előadót ajánlunk.

2.

Javasoljuk, hogy iskolaigazgatók továbbképzési programjába építsenek be egy drámapedagógiáról szóló előadást, akár gyakorlati bemutatóval egybekötöttten is, hogy közelebbről megismerhessék e módszert az intézményvezetők, s maguk is tudják ajánlani tantestületük tagjainak a drámapedagógiai képzésen való részvételt.

3.

Javasoljuk, hogy ajánlják a drámapedagógiát az iskolai tantestületeknek, építsék azt képzésük programjába, akár külön-külön osztályfőnökök, irodalom és nyelvtanárok részére.

4.

Javasoljuk, hogy szervezzenek szakmai továbbképzést, évközi, egyet vagy sorozatosat,

- a/ alsós pedagógusok,
- b/ osztályfőnökök,
- c/ magyar szakos tanárok,
- d/ nyelvtanárok

részére, arról, miként működtethető a drámapedagógia a nevelési problémák megoldásában, az irodalom- és a nyelvtanulás eredményesebbé tételében.

5.

Javasoljuk, hogy szervezzenek szakmai továbbképzést

- a/ szabadidős foglalkozásokat vezető tanítók, tanárok,
- b/ gyermekszínjátszó csoportvezetők

részére; miként alakítható a drámapedagógia a közösségirányításban és a gyermekszínjátszásban.

Forduljanak hozzánk, szakembereket éppúgy ajánlunk, mint szakirodalmat.

Hisszük, hogy érdekeink közösek!

Megtisztelt, hogy elolvasta ajánlatunkat

Levélcím: Magyar Drámapedagógiai Társaság, Budapest, Corvin tér 8. 1011

Telefon: 201-5207, 201-7324.

Támogatást váró alapítvány drámapedagógiai központok létrehozására

A Közoktatásfejlesztési Alap segítségével drámapedagógiai műhely jött létre a budapesti békásmegyeri lakótelepen (Pais Dezső Általános Iskola központtal), hogy hátrányos helyzetű gyerekek a játék motiváló erejének felhasználásával sajátítsák el az emberi kapcsolatok közti eligazodás és az egymás iránti tolerancia képességét. A műhely többek között egy Angliában már jól bevált módszer magyarországi adaptálására is vállalkozott. A metodika és a struktúra elterjesztéséhez kérjük az Ön támogatói segítségét. Számlaszám: MNB 314-11255 V., Szép u. 1/b.

A „Gyermekek: van aki vár” Forrai György Alapítvány Kuratóriuma.

HÍREK

A drámaírás alapjai címmel két éves gyakorlati dramaturgiai tanfolyamot indított Kristóf Péter 1990 januárjában második gimnazisták számára. Az elmúlt másfél év bemutatható gyakorlatait, tapasztalatait láthatják az érdeklődők demonstrációs foglalkozás keretén belül 1991. június 12-én este 7 órakor a Virányosi Közösségi Házban. (Budapest XII., Szarvas Gábor u. 8.) A foglalkozást szakmai megbeszélés követi.

Olvassa a Magyar Naplót! Művészetpedagógiai rovata nekünk szól, drámapedagógusoknak, színjátszó rendezőknek.

Drámapedagógia a gyermek és ifjúságvédelemben címmel két napos konferencia lesz októberben a Tehetség-gondozó Társaság és a Drámapedagógiai Társaság rendezésében.

Szökőcs Béla szerkesztői irányításával gyermekek által írott lap jelenik meg Mohácson.

A Csokonai program pályázóit értekezletre invitálja az Művelődési és Oktatási Minisztérium, június 17-18-ra Kaposvárra.

Pedagógusok figyelmébe!

Az alábbi szakkönyveket ajánljuk:

Gabnai Katalin: Drámajátéktár

Tolnai Katalin: Drámatanítás az ált. isk. 8. osztályában

Kaposi László: Játékkönyv I-II

A fentiek megrendelhetőek a gödöllői Művelődési Központban.

Debreczeni Tibor: Egy amatőr emlékezése

Megrendelhető: a MDT-nál, Budapest, 1011. Corvin tér 8.